

Etusivu>Perhe- ja perintöoikeudelliset asiat>Elatusapu

Tämän sivun alkukielistä versiota [et](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

viro

Swipe to change

Elatusapu**Viro****1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?**

Elatusvelvollisuus on perustuslakiin perustuva perheen velvollisuus huolehtia apua tarvitsevista jäsenistään.

Elatusapu on tuomioistuimen määräämä elatusmaksu, joka maksetaan yleensä säännöllisesti rahana. Tuomioistuin voi joissakin tapauksissa määrätä elatusapuun oikeutetun henkilön pyynnöstä, että elatusapu maksetaan kokonaan kertasuorituksena. Henkilö, joka on velvoitettu maksamaan alaikäiselle lapselle elatusapua, voi asianmukaisin perustein pyytää, että saisi maksaa elatusavun muulla tavoin kuin rahallisesti.

Ensisijainen velvollisuus elättää apua tarvitsevaa henkilöä on tämän täysi-ikäisillä ylenevän ja alenevan ensimmäisen ja toisen polven sukulaisilla. Toisin sanoen täysi-ikäinen lapsi, hänen vanhempansa ja hänen isovanhempansa ovat velvollisia elättämään toisiaan. Aviopuolisot ovat velvollisia elättämään perhettään työllään ja omaisuudellaan yhteisen kodin kustannusten kattamiseksi sekä aviopuolisoiden ja lasten tavanomaisten ja erityisten tarpeiden tyydyttämiseksi. Apua tarvitsevan henkilön elatusvelvollisuus voi olla myös entisellä aviopuolisolla tai henkilöllä, jonka kanssa apua tarvitseva ei ole naimisissa mutta jonka kanssa hänellä on yhteinen lapsi.

Alaikäisen lapsen vanhempi antaa elatusta elatusavun muodossa erityisesti silloin kun hän ei asu yhdessä lapsensa kanssa tai ei osallistu lapsen kasvattamiseen. Apua tarvitsevasta henkilöstä eronnut aviopuoliso on velvollinen antamaan elatusapua erityisesti silloin kun entinen puoliso ei pysty avioeron jälkeen elättämään itse itseään koska huolehtii entisten aviopuolisoiden yhteisestä lapsesta, tai silloin kun kyseinen henkilö tarvitsee apua vanhuuden tai terveydentilan vuoksi. Henkilö, jolla on lapsi apua tarvitsevan henkilön kanssa, on velvollinen antamaan elatusapua 12 viikon ajan lapsen syntymästä ja sen jälkeenkin, jos avun tarve johtuu yhteisen lapsen kasvattamisen, raskauden tai synnytyksen aiheuttamista terveysongelmista.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Henkilö on täysi-ikäinen 18-vuotiaana, ja alle 18-vuotias on alaikäinen. Elatusapuun on oikeutettu alaikäinen lapsi, jonka elatuksesta ovat päävastuussa hänen vanhempansa yhtä suurin osuuksin. Elatusapuun on oikeutettu myös lapsi, joka täysi-ikäiseksi tultuaan jatkaa perus- tai keskiasteen opintoja peruskoulussa, lukiossa tai ammattioppilaitoksessa taikka korkeakouluopintoja yliopistossa. Tällöin elatusapua voi saada enintään 21-vuotiaaksi.

Jos täysikäinen lapsi haluaa elatusapua vielä täysi-ikäiseksi tultuaan kun elatusavun maksamisvelvollisuus on tuomioistuimen aiemman päätöksen nojalla päättynyt, hänen on itsenäisesti vietävä asia uudelleen tuomioistuimeen.

Myös muut alenevan tai ylenevän polven sukulaiset, jotka eivät pysty elättämään itseään, ovat oikeutettuja elatusapuun apua tarvittaessa.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Alaikäisen lapsen elatusvelvollisuuden täyttämistä voi vaatia lapsen vanhemmalta. Jos vanhempi ei maksa elatusapua vapaaehtoisesti, tuomioistuimelta voi saada elatusapumääräyksen. Elatusavun hakemista varten tuomioistuimelle on jätettävä joko lapsen elatusapuhakemus nopeutetussa maksamismääräysmenettelyssä tai haastehakemus (elatusapukanne). Haastehakemuksesta, joka koskee alaikäisen elatusapua, ja hakemuksesta, joka tehdään nopeutetussa maksamismääräysmenettelyssä, ei peritä valtion käsittelymaksua.

Nopeutettu maksamismääräysmenettely on yksinkertaistettu menettely, jossa voidaan antaa elatusapua koskeva määräys silloin kun elatusapua haetaan alaikäiselle lapselle, elatusvelvollinen vanhempi on merkitty lapsen syntymätodistukseen, elatusavun määrä kuussa on enintään 1,5 kertaa elatusavun vähimmäismäärä (ks. kysymys nro 8) eikä toinen vanhempi vastusta elatusapua. Jos maksamismääräyksen esittämisedellytykset eivät täyty, elatusavun hakemiseksi on jätettävä haastehakemus lapsen asuinpaikan mukaan määräytyvään käräjäoikeuteen.

Lisätietoa lapsen elatusavun hakemisesta nopeutetussa maksamismääräysmenettelyssä on [täällä](#). Lomake, jolla esitetään haastehakemus lapsen elatusavun saamiseksi löytyy [täältä](#).

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisten (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Elatusapuun on oikeutettu alaikäinen lapsi. Koska alaikäinen lapsi on vajaavaltainen henkilö, haastehakemuksen jättää tuomioistuimelle lapsen nimissä tämän laillinen edustaja eli lapsen huoltaja. Jos alaikäiselle lapselle on määrätty holhooja, haastehakemuksen tekee holhooja lapsen laillisena edustajana. Täysi-ikäinen oikeustoimikelpoinen henkilö tekee elatusapuhakemuksen itsenäisesti omista nimissään.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Kun tuomioistuimelta pyydetään vanhemman elatusvelvollisuuden täyttämistä alaikäisen lapsen suhteen, kyseessä on elatusapuasia. Elatusapuasissa haastehakemus on jätettävä lapsen asuinpaikan mukaan määräytyvään tuomioistuimeen. Jos lapsen asuinpaikka ei ole Virossa, kanne nostetaan vastaajan asuinpaikan mukaan. Jos vastaajan asuinpaikka ei ole Virossa, kanne nostetaan kantajan asuinpaikan mukaan.

Elatusapua voi vaatia myös nopeutetussa maksamismääräysmenettelyssä (ks. kysymys nro 3).

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Kun alaikäiselle lapselle haetaan elatusapua tuomioistuimen kautta, asia on pantava vireille tuomioistuimessa nostettavalla kanteella. Haastehakemuksen tekemiseen ei tarvita välttämättä ammatillista oikeusapua eikä edustajaa. Tuomioistuin määrää elatusavun kanteen nostamispäivästä lähtien. Tuomioistuin voi kuitenkin kanteen perusteella määrätä, että elatusapua on maksettava takautuvasti enintään yhdeltä vuodelta ennen kanteen esittämistä.

Lomake, jolla esitetään haastehakemus lapsen elatusavun saamiseksi löytyy [täältä](#).

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Haastehakemuksesta, joka koskee alaikäisen elatusapua, ja nopeutetussa maksamismääräysmenettelyssä tehtävästä elatusapuhakemuksesta ei peritä valtion käsittelymaksua.

Käsittelyn kustannusten kattamiseksi voi hakea valtion varoista maksettavaa oikeusapua.

Valtion varoista maksettava oikeusapu tarkoittaa, että Viron asianajajaliitto osoittaa hakijalle asianajajan. Asianajajan tehtävänä on edustaa ja neuvoa päämiestä menettelyssä. Valtion oikeusapuun on oikeutettu henkilö, joka ei taloudellisen tilanteensa vuoksi pysty itse maksamaan oikeudellista

asiantuntijapalvelua tai pystyy maksamaan sen vain osittain tai erissä tai jonka taloudellinen tilanne ei oikeudellisen palvelun maksamisen jälkeen mahdollista perustoimeentuloa. Oikeusavun saaminen ei vapauta muista käsittelyn kustannuksista.

Lisätietoa valtion oikeusavusta on [täällä](#).

Valtion varoista maksettavaa oikeusapua voi hakea myös käsittelyn kustannusten kattamiseksi, jos hakija ei pysty taloudellisen tilanteensa vuoksi maksamaan oikeuskuluja itse tai pystyy maksamaan ne vain osittain tai erissä. Lisäksi on oltava riittävät perusteet olettaa, että oikeudenkäyntimenettelyssä saadaan myönteinen lopputulos.

Luonnollisen henkilön oikeusapuhakemus ja ilmoitus hakijan ja tämän perheenjäsenen henkilökohtaisesta ja taloudellisesta tilanteesta löytyvät [täältä](#).

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Tuomioistuin voi määrätä alaikäiselle lapselle elatusavun tietyn suuruisena tai muuttuvana määränä. Se myös vahvistaa elatusavun määrän laskentaperusteet. Tuomioistuin määrää useimmiten, että elatusapu on maksettava kuukausittain. Yhden lapsen kuukausittainen elatusapu ei kuitenkaan voi olla pienempi kuin puolet Viron hallituksen vahvistamasta vähimmäiskuukausipalkasta (250 euroa yhdelle lapselle vuonna 2018, 270 euroa vuonna 2019 ja 292 euroa vuonna 2020). Tuomioistuin voi asianmukaisin perustein pienentää elatusapua alle puoleen Viron hallituksen vahvistamasta vähimmäiskuukausipalkasta. Asianmukainen peruste voi olla esimerkiksi vanhemman työttömyys tai elatusvelvollisen muut huollettavat.

Elatusvelvollinen voi asianmukaisin perustein pyytää, että saisi maksaa elatusavun muulla tavoin kuin rahallisesti. Vanhemmat voivat tehdä lapsen elatusvelvollisuuden täyttämistä koskevan keskinäisen sopimuksen, jossa tehdään tarkennuksia ja vahvistetaan, millä tavoin ja kuinka kauan elatusapua tulee antaa.

Elatusavun laajuus määritellään lapsen tarpeiden ja tavanomaisen elämäntavan perusteella. Lapsen tavanomainen elämäntapa riippuu vanhempien käytössä olevasta aineellisesta omaisuudesta. Jos elatusavun maksamisperusteena olevat olosuhteet muuttuvat, kumpi tahansa osapuoli voi nostaa tuomioistuimessa kanteen elatusavun korottamiseksi tai alentamiseksi.

Jos elatusavun määrää muutetaan, yleensä muutosta sovelletaan sitä koskevan päätöksen tekemispäivästä eli sitä ei sovelleta elatusmaksuihin takautuvasti. Virossa elatusavun suuruus muuttuu automaattisesti, jos tuomioistuimen päätöksessä on määritelty, että elatusapu on sidottu puoleen Viron hallituksen vahvistamasta vähimmäiskuukausipalkasta, ja kyseistä vähimmäiskuukausipalkkaa muutetaan. Vähimmäiskuukausipalkka löytyy [täältä](#).

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusapu maksetaan yleensä säännöllisesti rahana. Alaikäisen lapsen elatusvelvollinen voi asianmukaisin perustein pyytää, että saisi maksaa elatusavun muulla tavoin kuin rahallisesti. Alaikäisen lapsen vanhempi antaa elatusta elatusavun muodossa erityisesti silloin kun hän ei asu yhdessä lapsensa kanssa tai ei osallistu lapsen kasvattamiseen. Elatusapu maksetaan jokaiselle kalenterikuukaudelle etukäteen. Jos elatusavun saaja on lapsi, elatusapu maksetaan yleensä toiselle vanhemmalle. Elatusavun voi maksaa suoraan lapselle, jos vanhemmat ovat siitä keskenään sopineet tai asiasta on tuomioistuimen päätös.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusavusta on olemassa voimaantullut tai välittömästi täytäntöönpanokelpoinen tuomioistuimen päätös, jota toinen vanhemmista ei täytä, tulee kääntyä ulosottomiehen puoleen. Jos velallinen ei maksa päätöksessä määrättyjä maksuja määräajassa, ulosottomies järjestää kanteen turvaamista hakeneen henkilön hakemuksesta velallisen omaisuuden ulosmittauksen. Velallisen omaisuuden ulosmittausta varten ulosottomiehelle on esitettävä tuomioistuimen päätös ja täytäntöönpanohakemus. Täytäntöönpanohakemukseen on merkittävät tiedot velallisesta ja mahdollisuuksien mukaan tämän omaisuudesta (asuinpaikka, yhteystiedot, saatavilla olevat tiedot omaisuudesta). Jos velkoja haluaa, että ulosottomies käyttää velan perimiseksi kaikki laissa säädettyjä mahdollisuuksia, täytäntöönpanohakemukseen on merkittävä velkojan toivovan, että vaatimus kohdistetaan velallisen kiinteistöön, irtaimistoon ja oikeuksiin. Alaikäisen lapsen elatusapu on täytäntöönpanomenettelyssä etusijalla muihin vaatimuksiin nähden. Elatusapuvaatimuksen täyttämiseksi on mahdollista ulosmitata omaisuutta suuremmassa määrin sekä tuomioistuimen päätöksellä keskeyttää toistaiseksi seuraavat oikeudet ja seuraavien lupien olemassaolo: metsästysoikeus, moottoriajoneuvon ajo-oikeus, aselupa ja ampuma-aseen hankkimislupa, huviveneenkuljettajankirja ja vesijetin ajo-oikeus sekä kalastuslupa.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määrärajoista tai vanhentumisajoista.

Henkilö vapautuu elatusvelvollisuudesta siltä osin kuin hän ei muiden velvollisuuksiensa ja taloudellisen tilanteensa vuoksi pysty elättämään toista henkilöä omaa tavanomaista toimeentuloaan vaarantamatta. Vanhempi ei kuitenkaan vapaudu alaikäisen lapsensa elatusvelvollisuudesta. Jos vaatimus täyttää velvollisuus on erittäin kohtuuton, tuomioistuimen velvoittama henkilö (velallinen) voidaan vapauttaa elatusvelvollisuudesta, velvollisuuden täyttämistä voidaan rajoittaa ajallisesti tai elatusavun määrää voidaan pienentää. Näin voidaan toimia esimerkiksi silloin kun elatusapuun oikeutetun henkilön avuntarve on syntynyt tämän oman kohtuuttoman käytöksen seurauksena.

Elatusavun maksamatta jättämisen ja velvollisuuden täyttämättä jättämisen vuoksi aiheutuneen vahingon korvaamista voi vaatia takautuvasti enintään yhden vuoden ajalta ennen elatusapuhakemuksen tuomioistuimelle esittämistä. Jos elatusvelvollisuus vaaditaan täytettäväksi elatusavun maksamisena, sen vanhentumisaika on kunkin yksittäisen velvollisuuden osalta kymmenen vuotta. Vanhentumisaika alkaa sen kalenterikuun lopussa, jolloin velvollisuutta vastaava vaatimus erääntyy. Elatusvelvollisuus on henkilökohtainen velvollisuus, joka päättyy elatusapuun oikeutetun tai velvoitetun henkilöön kuolemaan. Ennakoiden ja kuitattavien määrrien osalta sovelletaan eräitä poikkeuksia.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Rajatyöläisissä elatusapuriidoissa voi elatusavun perimiseksi saada apua oikeusministeriön keskusviranomaiselta, joka on oikeusministeriön kriminaalipoliittisen osaston kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä vastaava yksikkö.

Kun elatusapuvaatimuksessa käännytään tuomioistuimen puoleen, on mahdollisuus hakea **valtion varoista maksettavaa oikeusapua**. Kansallisia elatusapuvaatimuksia varten ei ole erikseen avustavia järjestöjä tai viranomaisia.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Lasta kasvattavalla vanhemmalla on oikeus hakea valtion elatusapua sosiaalivakuutuslaitokselta oikeudenkäynnin ja täytäntöönpanomenettelyn ajaksi. Valtion elatusapu on väliaikainen valtion apu lasta yksin kasvattavalle ja elättävälle vanhemmalle. Valtio maksaa elatusapua sen maksamisesta laistaneen vanhemman puolesta ja perii tältä vastaavan määrän myöhemmin takaisin. Valtion elatusavun saamisedellytyksenä on, että tuomioistuimelta on pyydetty elatusapumääräystä nopeutetussa maksamismääräysmenettelyssä tai kannemenettelyssä.

Lapselle taattu elatusapu on vähintään 100 euroa kuussa.

Lisätietoa valtion elatusavun hakemisesta on [täällä](#).

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Apua elatusavun hakemiseen neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 nojalla saa oikeusministeriön kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä vastaavalta yksiköltä.

Elatusavun saamiseksi on esitettävä elatusapuasian käynnistämishakemus oikeusministeriön kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä vastaavalle yksikölle ja asianomaisen toisen maan toimivaltaiselle viranomaiselle. Hakemukseen tulee liittää jäljennös lapsen tai lasten syntymätodistuksesta tai isyden vahvistavasta tuomioistuimen päätöksestä. Jos isyttä ei ole vahvistettu, se on mainittava toiseen maahan menevässä hakemuksessa.

Hakemus on saatavilla [täällä](#).

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Oikeusministeriön kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä vastaavan yksikön yhteystiedot: puhelin: +372 6 208 183 ja +372 7153443; sähköposti: central.authority@just.ee ja keskasutus@just.ee.

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Toisessa maassa asuvan hakijan vaatimus tulee parhaiten käsitellyksi, kun hakija ottaa yhteyttä oman asuinmaansa toimivaltaiseen viranomaiseen, joka puolestaan ottaa yhteyttä Viron oikeusministeriössä sijaitsevaan keskusviranomaiseen.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Ks. kysymys 14.1.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Euroopan unioni on ratifioinut vuoden 2007 Haagin pöytäkirjan, ja Viro on ollut EU:n jäsen 1.5.2004 lähtien.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Ks. kysymys 16.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Euroopan unionin sisäisissä rajatylittävissä tapauksissa, joissa haetaan elatusapua, voi saada asetuksen mukaisesti valtion varoista maksettavaa oikeusapua. Näin varmistetaan, että henkilöllä on menettelyssä oikeusoppinut edustaja ja että hänen suhteensa toteutuu oikeuden saatavuus, kun käsittelyn kustannukset otetaan vastattaviksi valtion varoista. Valtion varoista maksettavaa oikeusapua koskevien säännösten mukaan kansallista lainsäädäntöä noudatetaan, jollei neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009 toisin säädetä.

Euroopan unionin jäsenvaltioissa asuviin henkilöihin sovelletaan periaatteessa samoja takeita kuin Virossa asuviin henkilöihin. Kun elatusasia on rajatylittävä, keskusviranomaiselta eli oikeusministeriön kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä vastaavalta yksiköltä voi saada oikeusapua ja neuvontaa. Valtion varoista maksettavaa oikeusapua voi saada neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 mukaisesti ja asetuksen soveltamisalaan kuulumattomilta osin kansallisen lainsäädännön perusteella.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

On perustettu keskusviranomainen, joka rajatylittävän oikeudellisen yhteistyön osalta on oikeusministeriön kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä vastaava yksikkö. Apua elatusavun hakemiseen neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 nojalla saa siis oikeusministeriön kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä vastaavalta yksiköltä, joka käsittelee kansainväliset valtion oikeusapua koskevat hakemukset.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.